

Gesprekshandleiding Droomland Italië - Rosita Steenbeek

Als je Droomland Italië wilt gebruiken om de vergadering van je diaconie of kerkenraad te openen	1
Als je Droomland Italië wilt gebruiken in een gespreksgroep	3
Als iedereen het hele boek heeft gelezen	3
Stille wand gesprek	3
Gesprek aan de hand van algemene vragen	4
Als de hele groep een bepaald hoofdstuk heeft gelezen	4
Hoofdstuk Lampedusa - Wat is er veranderd?	4
Hoofdstuk Calabrië - Een interview in Dambe so	4
Hoofdstuk Bolzano - Een brief aan mijn oom	5
Als je hierna meer wilt doen voor mensen op de vlucht	6

Als je *Droomland Italië* wilt gebruiken om de vergadering van je diaconie of kerkenraad te openen

Steek een kaars aan

Lees de inleidende tekst 'Nog altijd 3 oktober 2013':

Nog altijd 3 oktober 2013

Op 3 oktober 2013 sloeg een vluchtelingenboot om bij het Italiaanse eiland Lampedusa. Het met meer dan 500 mensen volgepakte schip van slechts 20 meter lang was dicht bij de kust in moeilijkheden geraakt. Nadat men met een brandende deken de aandacht van andere schepen had proberen te trekken brak brand uit. Het schip kapseisde en 368 vluchtelingen overleefden de ramp niet. De ramp trok internationaal de aandacht. En nu, tien jaar later? De IOM (International Organisation for Migration) meldt op haar website Missing Migrants dat sinds 2014 al meer dan 28.000 mensen zijn omgekomen op de Middellandse Zee. Ook in 2023 al meer dan 2.300.

Wie zijn de mensen die over de Middellandse Zee vluchten? In het boek *Droomland Italië* noteert schrijfster Rosita Steenbeek op Lampedusa en andere plaatsen in Italië hun verhalen. Naast alle leed schrijft Rosita Steenbeek ook over hoop. Die vindt ze onder andere in de organisatie Mediterranean Hope. In dit bemoedigende initiatief van onze zusterkerk de FCEI (Federatie van Protestantse Kerken in Italië) verbinden hulpverleners en vrijwilligers zich met mensen op zoek naar veiligheid.

In het 'Woord vooraf' schrijft ze over het waarom van haar boek:

Lees het Woord vooraf (p. 7 en 8). [Als je wat minder tijd hebt, kun je dit stukje weglaten.]

In het hoofdstukje 'Mediterranean Hope' schrijft Rosita Steenbeek over de rol van de kerk op Lampedusa.

Lees blz. 21 "Ik ga naar de Via Pirandello ..." t/m blz. 23: "... van een toerist wel eens meepikken."

Laat de passage op je inwerken.

Bespreek met elkaar de volgende vragen:

Wat maakt het meeste indruk op je in dit stukje? Het werk van de kerk van de Waldenzen voor mensen op de vlucht? De herdenking? Of het overplaatsen van de pastoor? Of iets anders?

Wat kan de rol van jouw kerk zijn als het gaat om mensen op zoek naar veiligheid? Helpen? Herdenken? Bidden? Niet wegstijven?

Wat kun je zelf doen?

Gebed

Barmhartige God, U die onze harten en gedachten kent,
bij U komen we met wat we horen over vluchtelingen
die verdrinken in de Middellandse Zee.

Bij U leggen we de verschrikking neer van zoveel doden.

Voor uw aangezicht brengen wij de levens van mensen die oorlog ontvluchtten, die hoopten op
een beter leven, en die verdwenen in zee.

Houd hun namen geschreven in uw hand.

Wees bij allen die zich afvragen of het hun directe verwanten zijn
die naamloos begraven worden.

Wees bij allen die leven in rouw.

Wees bij reddingswerkers die beelden van verschrikking met zich meedragen. Wees bij hen die
drenkelingen opvangen.

Wees bij hen die de laatste zorg aan doden besteden.

Geef vrede.

Help ons toe te bewegen naar een wereld waarin geen mens meer hoeft te vluchten. Maak een
einde aan de wijze waarop mensensmokkelaars de nood van anderen uitbuiten.

Maak ons mild en barmhartig, wijs en handelingsbekwaam.

Dat wij doen wat gedaan moet worden.

Dat ook wij niet loslaten het werk dat U in ons begon.

Barmhartige God, wij bidden om uw ontferming.

Amen

*(Ds. Karin van den Broeke, programmaleider van Kerk in Actie, schreef dit gebed in 2013, na de
ramp bij Lampedusa)*

Als je *Droomland Italië* wilt gebruiken in een gespreksgroep

Ter voorbereiding: zorg dat iedereen een exemplaar van Droomland Italië heeft aangeschaft (<https://uitgeverijprometheus.nl/boeken/droomland-italie-paperback/>)

Je kunt één of meerdere avonden met het boek aan de slag. Maak een keuze uit onderstaande werkvormen.

*Ter introductie van de eerste bijeenkomst kun je de tekst van **Als je Droomland Italië wilt gebruiken om de vergadering van je diaconie of kerkenraad te openen** gebruiken.*

Meer gebeden en liederen om tijdens een bijeenkomst te gebruiken vind je op <https://protestantsekerk.nl/thema/vluchtelingen/> bij de bestanden: [Liturgische bouwstenen herdenking vluchtelingen](#).

De ramp met de Phoenix

Je kunt ter voorbereiding op de bijeenkomst of bijeenkomsten ook luisteren naar de podcastserie [De Ramp met de Phoenix van Omroep Gelderland](#): In 1847 vertrekt een grote groep Achterhoekers naar Amerika, in de hoop op een beter leven. Tijdens de laatste kilometers van de reis vliegt hun schip 'Phoenix' in brand. Een ramp in het zicht van de haven. Het schip vergaat in het ijskoude water van Lake Michigan. Overlevenden zijn er nauwelijks.

In deze podcastserie van Omroep Gelderland volg je Joske Meerdink in een persoonlijke zoektocht: wie zaten er op het schip? Zat er familie van mij bij? Waarom wilden ze weg? Hoe kon dit afschuwelijke ongeluk gebeuren? Is er nog iets tastbaars van het schip terug te vinden? Maar ook, waarom kent bijna niemand in mijn omgeving dit verhaal?

Om over na te denken: Welke overeenkomsten en verschillen zijn er tussen 'De Phoenix, 1847' en 'Lampedusa 2013'? Lees deze Bijbeltekst Leviticus 19:33-34 over de omgang met mensen die uit een ander land afkomstig zijn: "Iemand die als vreemdeling in jullie land verblijft, mag je niet onderdrukken. Behandel vreemdelingen die bij jullie wonen als geboren Israëlieten. Heb hen lief als jezelf, want jullie zijn zelf vreemdelingen geweest in Egypte. Ik ben de HEER, jullie God." Wat betekent dat voor onze houding ten opzichte van mensen op de vlucht vandaag?

Als iedereen het hele boek heeft gelezen

Stille wand gesprek

Je kunt het gesprek beginnen met een 'Stille wand gesprek'

Hang op een standaard een flipovervel of leg het op de muur. Leg het eventueel op een tafel (dan kun je het boek in het midden leggen). Zorg voor stiften (pas op voor 'doordrukken').

Vraag: Wat riep het boek bij je op?

De deelnemers noteren in stilte trefwoorden. Ga daarna met elkaar in gesprek over de reacties. Vragen als afsluiting:

Hoe was het om zo over het boek in gesprek te zijn? Wat heb je geleerd? Wat blijft je het meeste bij?

Wat kan de rol van jouw kerk zijn als het gaat om mensen op zoek naar veiligheid? Helpen? Herdenken? Bidden? Niet wegstijven? Of...?

Gesprek aan de hand van algemene vragen

Je kunt het gesprek ook voeren aan de hand van algemene vragen, zoals:

Welke zin of passage heeft je geraakt?

Het belang van woorden: welke woorden kom je tegen in het boek als het gaat over mensen die de oversteek over de Middellandse Zee naar Italië hebben gewaagd? Welke gevoelslading hebben deze woorden?

Personen: Welke persoon is je bijgebleven na lezing van het boek? Hoe komt dat?

Hoe zou je zelf reageren als je in de situatie van (neem een persoon in het boek in gedachten) terecht zou komen?

Meer algemene vragen kun je vinden op de website van De bibliotheek:

<https://www.onlinebibliotheek.nl/meer/inspiratie/leesclub/algemene-vragen.html>

Kies een aantal vragen uit waar je het met elkaar over wilt hebben.

Afsluitende vragen:

Hoe was het om zo over het boek in gesprek te zijn? Wat heb je geleerd? Wat blijft je het meeste bij?

Wat kan de rol van jouw kerk zijn als het gaat om mensen op zoek naar veiligheid? Helpen? Herdenken? Bidden? Niet wegstijven? Of...?

Als de hele groep een bepaald hoofdstuk heeft gelezen

Hoofdstuk Lampedusa - Wat is er veranderd?

*In het hoofdstuk **Lampedusa** komt Rosita Steenbeek allerlei verschillen tegen tussen de situatie in 2016 en 2022. Ter voorbereiding leest iedereen dit hoofdstuk. Bespreek met elkaar de vraag:*

Wat is er sinds de vorige bezoeken van Rosita Steenbeek in 2016 en 2017 veranderd op het eiland? Wat vind je daarvan? of Wat raakt je het meest?

Hoofdstuk Calabrië - Een interview in Dambe so

*In het hoofdstuk **Calabrië** komt een groep van de Waldenzen kerk op bezoek bij de mensen die betrokken zijn bij het huis Dambe so - (Huis van de waardigheid).*

In deze werkvorm speel je met elkaar een gesprek tussen de bezoekers van de Waldenzen kerk en de mensen die betrokken zijn bij Dambe so.

Ter voorbereiding:

- leest iedereen dit hoofdstuk,
- worden de rollen verdeeld (zie hieronder),
- bereidt iedereen zich voor op haar of zijn rol door zich in te leven (noteer of streep bv. passages aan die op jouw persoon betrekking hebben).

Per personage zijn al enkele mogelijke interviewvragen genoteerd.

Degene(n) die de Waldenzen speelt/spelen kunnen de eerste vraag stellen, maar ieder ander mag dat ook! Er mogen over en weer vragen worden gesteld. Belangrijk is dat je in je rol blijft. Na het rollen-gesprek kun je een nagesprek houden.

Hoe was het om in deze rol te duiken? Wat heb je geleerd? Wat blijft je het meeste bij? Wat betekent dat voor ons?

Te verdelen rollen:

Francesco - Mediterranean Hope

- Wat doet hij?
- Wat is zijn droom?
- Waar komt zijn gedrevenheid voor Mediterranean Hope vandaan?

Pape

- Wat is zijn geschiedenis?
- Welke verschillen ziet hij tussen Senegal en Italië?
- Wil hij op den duur terug naar Afrika?
- Wat vindt hij van de politiek in Afrika?

Seku

- Waar komt hij vandaan?
- Heeft hij familie?
- Hoe is zijn reis naar Italië geweest?
- Hoe is hij in Gioia Tauro gekomen?
- Waar woont hij nu?
- Wat is er tien jaar geleden gebeurd?

Miriam - vrijwilligster in Dambe so

Antonella - vrijwilligster - lerares

Mimma - vrijwilligster -advocate

Teresa - vrijwilligster

- Waarom zetten ze zich in voor het huis Dambe so?
- Welke rol speelt 'de deken van Yusuf' voor de dames?

De Waldenzen

- Uit welke plaats komen zij?
- Wat kom je over hen en hun kerk aan de weet?
- Wat is de reden van hun bezoek aan Dambe so?

Hoofdstuk Bolzano - Een brief aan mijn oom

*In het hoofdstuk **Bolzano** lezen we over Ismaël. Verplaats je in zijn persoon en schrijf een brief aan zijn oom in Sierra Leone. Hieronder zie je een aantal voorbeeldvragen die je in de brief kunt proberen te beantwoorden.*

De brief kun je thuis van tevoren schrijven nadat je het hoofdstuk hebt gelezen.

Lees tijdens de bijeenkomst de brieven aan elkaar voor. In tweetallen, of met de hele groep. Wat valt je op in de verschillende brieven? Hoe was het om in de huid van Ismaël te kruipen?

Voorbeeldvragen over Ismaël die je kunt verwerken in de brief :

- Waar komt Ismaël vandaan?
- Wat is daar gebeurd?
- Heeft hij familie?
- Wat heeft hij meegemaakt op reis naar Italië?
- Waar woont hij?
- Wat voor werk doet hij?
- Heeft hij collega's? Hoe reageren die op hem?
- Hoe is hij aan werk gekomen? En aan zijn woning?
- Heeft hij vrienden? Wie? Waar wonen die?
- Wat gaat er in hem om?
- Waar droomt hij van?

Na elk hoofdstuk afsluiten met een aantal overkoepelende vragen:

Wat kan de rol van jouw kerk zijn als het gaat om mensen op zoek naar veiligheid? Helpen? Herdenken? Bidden? Niet wegstappen? Of...?

Als je hierna meer wilt doen voor mensen op de vlucht

Op de [themapagina vluchtelingen](#) lees je hoe je samen met je plaatselijke kerk mensen op de vlucht kunt steunen.

De pagina [Wat doet de Protestantse Kerk voor vluchtelingen?](#) geeft visie, bijbelse motieven, feiten en cijfers en achtergronden hoe de Protestantse Kerk en de plaatselijke gemeenten betrokken zijn bij mensen op zoek naar veiligheid.